

XX. Martinské dni imunológie

NIE JE NÁDCHA AKO NÁDCHA ?

**Stanislav Janota, Norbert Lukán, Martin Hrubíško, Iveta Salátová Kozlovská,
Ľubomír Gürtler, Jana Korytárová, Marián Faktor**

SZU a 5.interná klinika LF UK a UNB, SZU, OKIA OÚSA s.r.o. Bratislava, Centrum imunológie a alergológié, s.r.o., OKA UN Bratislava, FZaSP TU Trnava a AKIaA NAW Piešťany, ZP Dôvera, a.s

Typy nealergickej nádchy

❖ ŠTRUKTÚRNE PRÍČINY

- polypy
- deviácia septa
- hypertrofické adenoidy
- tumory
- výtok cerebrospinálnej tekutiny

❖ HORMÓNMI PODMIENENÁ NÁDCHA

- gravidita
- menštruácia
- hypotyreoidizmom podmienená nádcha

❖ ATROFICKÁ NÁDCHA

- infekčná a postinfekčná
- sekundárna

Typy nealergickej nádchy

❖ NARES/NINAR

❖ IMUNITOU PODMIENENÉ

- granulomatóza s polyangiitídou (Wegenerova granulomatóza)
- extranodálny NK-T-bunkový lymfóm
- sarkoidóza
- relabujúca polychondritída
- Churg-Strauss syndrom
- amyloidóza
- granulomatózne infekcie

❖ PROFESNÁ NÁDCHA

Typy nealergickej nádchy

❖ VAZOMOTORICKÁ NÁDCHA

- citlivá na iritancia
- citlivá na počasie a teplotu
- gustatórna nádcha

❖ LIEKMI INDUKOVANÁ NÁDCHA

- nesteroidné protizápalové lieky vrátane aspirínu
- agonisti a antagonisti alfa receptorov
- vazodilatatory
- ostatné antihypertenzíva a ďalšie kardiovaskulárne lieky
- perorálne kontraceptíva
- Dekongestívami indukovaná nádcha

Známe skutočnosti o vzťahu alergickej nádchy (AN), astmy a chronickej rhinosinusitídy (CRS)

Nie sú presvedčivé dôkazy, že by atopia bola príčinou CRS.

Príčinný vzťah je nejasný.

- **CRS má vo svete 12 – 14% populácie**
- **50 – 84 chorých s CRS má pozitívne kožné testy**
- **zväčša ide o viacpočetnú senzibilizáciu na roztoče, plesne a domáce zvieratá**
- **zistuje sa vyššia prevalencia premorbídnej AN**
- **nepreukázalo sa jednoznačne, že by priebeh CRS bol horší u atopikov**

(Rosati, M. G., Peters, A. T., 2016)

Známe skutočnosti o vzťahu alergickej nádchy (AN), astmy a chronickej rhinosinusitídy (CRS)

- AIT môže zlepšiť CRS (system.review: De Young, K. a spol.,2014) ale výsledky nie sú natoľko presvedčivé, aby bolo možné považovať AIT za všeobecne indikovanú pri CRS
- astmatici majú príznaky CRS na CT
 - pri ťažkej astme 84 – 100%, klinické príznaky 54%
 - pri ľahkej až stredne závažnej astme až do 88%, klinické príznaky 32% - 37%
- závažnosť astmy priamo koreluje so závažnosťou CRS a naopak
- závažnosť CRS pritom nezávisí od atopie
- liečba CRS chirurgickým výkonom alebo INCS, (spoločne účinnejšie) zlepšuje príznaky astmy, ale obvykle len v malej miere
- monoklonové protilátky využívané alebo klinicky skúšané pri liečbe astmy zlepšujú CRS u časti chorých

Súbor

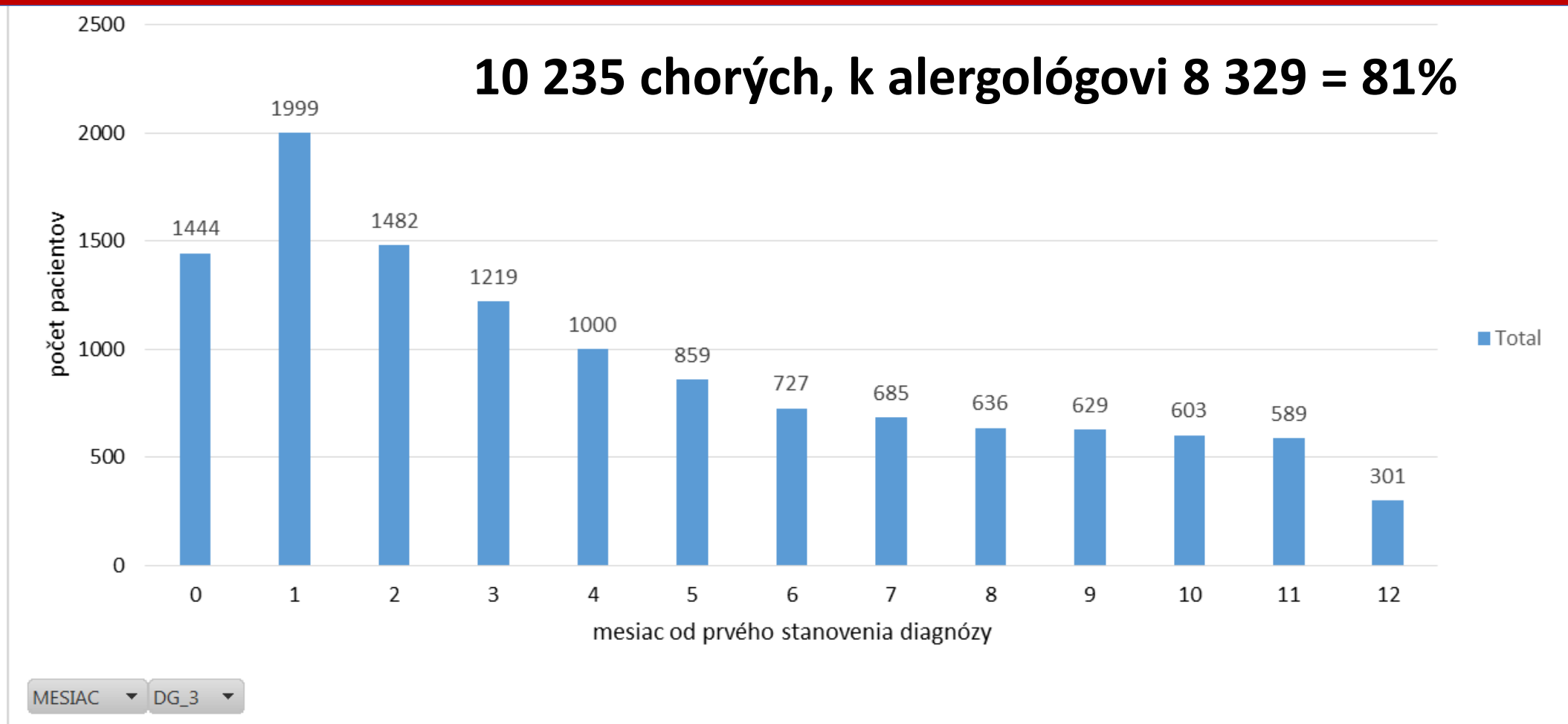
Poistenci ZP Dôvera, a.s. v roku 2017	1 189 798
Podozrenie na alergickú nádchu	40 826
Odborné vyšetrenie ako prvý alergológ	30 591
Odborné vyšetrenie ako prvý ORL	10 235
Dlhodobá liečba celkovo	73 905
Incidenca podozrení na alergickú nádchu	3,43 %
Prevalencia alergickej nádchy	6,21 %

Chorí s dg. J30.1 – J30.4 – údaje analyzované za roky 2013 - 2017

Asociácia alergickej nádchy s chorobami horných dýchacích ciest v roku 2017 (ZP Dôvera)

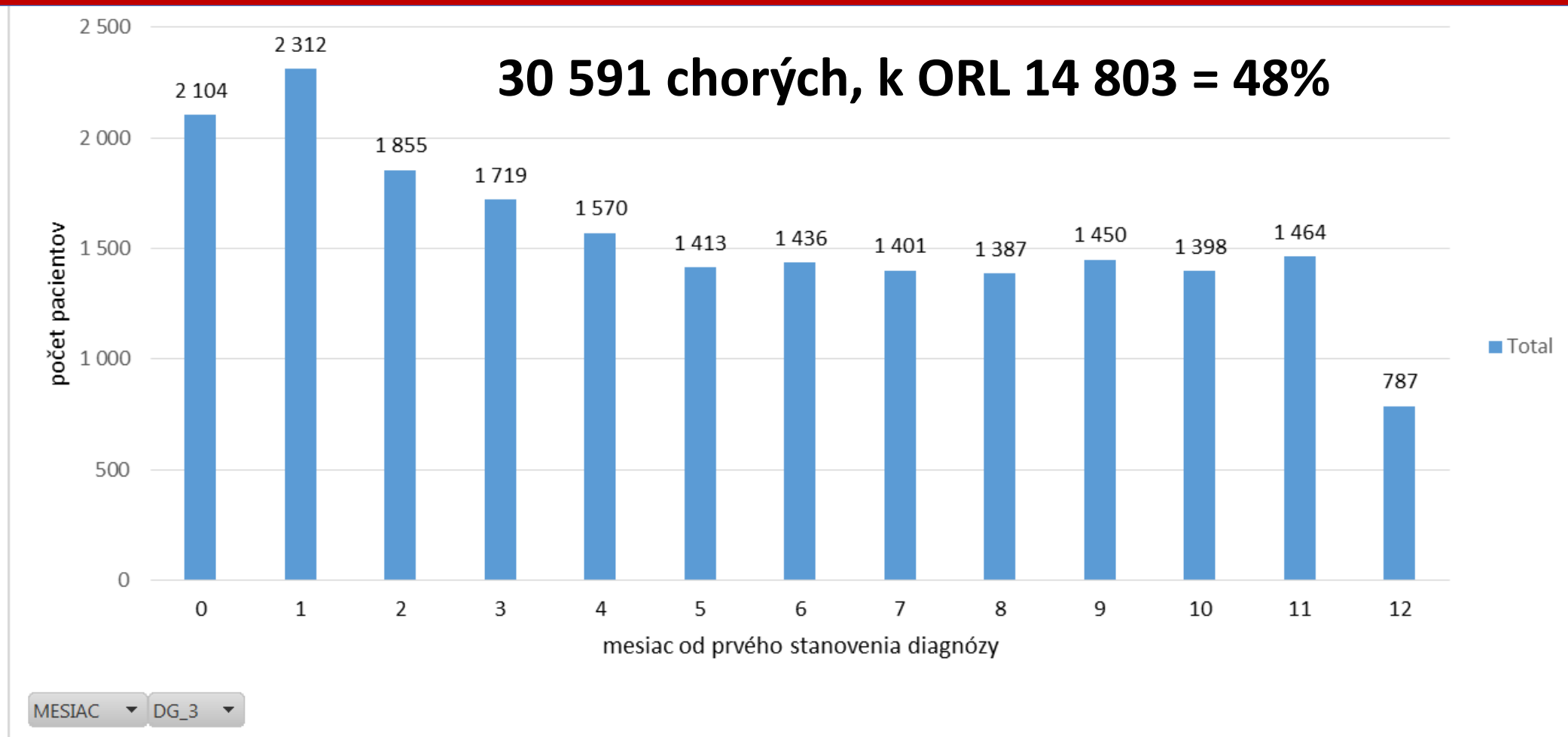
Choroba	% v populácii	% pri alergickej nádche
Chronická rinitída a faryngitída	1,62	6,35
Chronická sinusitída	0,87	3,42
Nosový polyp	0,26	0,88
Chronické zápaly nosa, adenoidov, tonzil a laryngu	5,35	16,63
Hypersenzitívna reakcia HCD	0,16	0,73
Konjunktivitída	7,42	17,93

Čas alergologického vyšetrenia – ORL vyslovil podozrenie

Ak ORL vyslovil podozrenie na diagnózy J30.1-J30.4, pacienta odoslal na alergologické vyšetrenie (počet chorých a mesiac vyšetrenia alergológom od prvého podozrenia)

Čas ORL vyšetrenia – alergológ vyslovil podozrenie

Ak alergológ vyslovil podozrenie na diagnózy J30.1-J30.4, pacienta odoslal na ORL vyšetrenie (počet chorých a mesiac vyšetrenia ORL od prvého podozrenia)

Spotreba antibiotík v roku 2017

(poistenci ZP Dôvera, počet balení na osobu)

Vek	Pohlavie	Poistenci	Alergická nádcha
1 – 5	M	2,11	2,86
1 – 5	Ž	2,03	0,75
6 – 17	M	1,16	1,84
6 – 17	Ž	1,19	1,68
18 – 35	M	0,66	3,12
18 – 35	Ž	0,99	6,39
36 – 60	M	0,62	1,04
36 – 60	Ž	0,95	2,16
61 -	M	0,72	0,22
61 -	Ž	0,89	1,40

Nádcha vyvolaná liekmi

❖ Mechanizmus lokálneho zápalu

- aspirín
- NSAID

❖ Neurogénny mechanizmus

- centrálné účinkujúce sympatolytiká (α_2 agonisti, ACEi,...)
- sympatolytiká blokujúce ganglia
- periférne sympatolytiká
- vazodilatátory

(Varghese, M. a spol., 2010)

Nádcha vyvolaná liekmi

❖ Neznámy mechanizmus

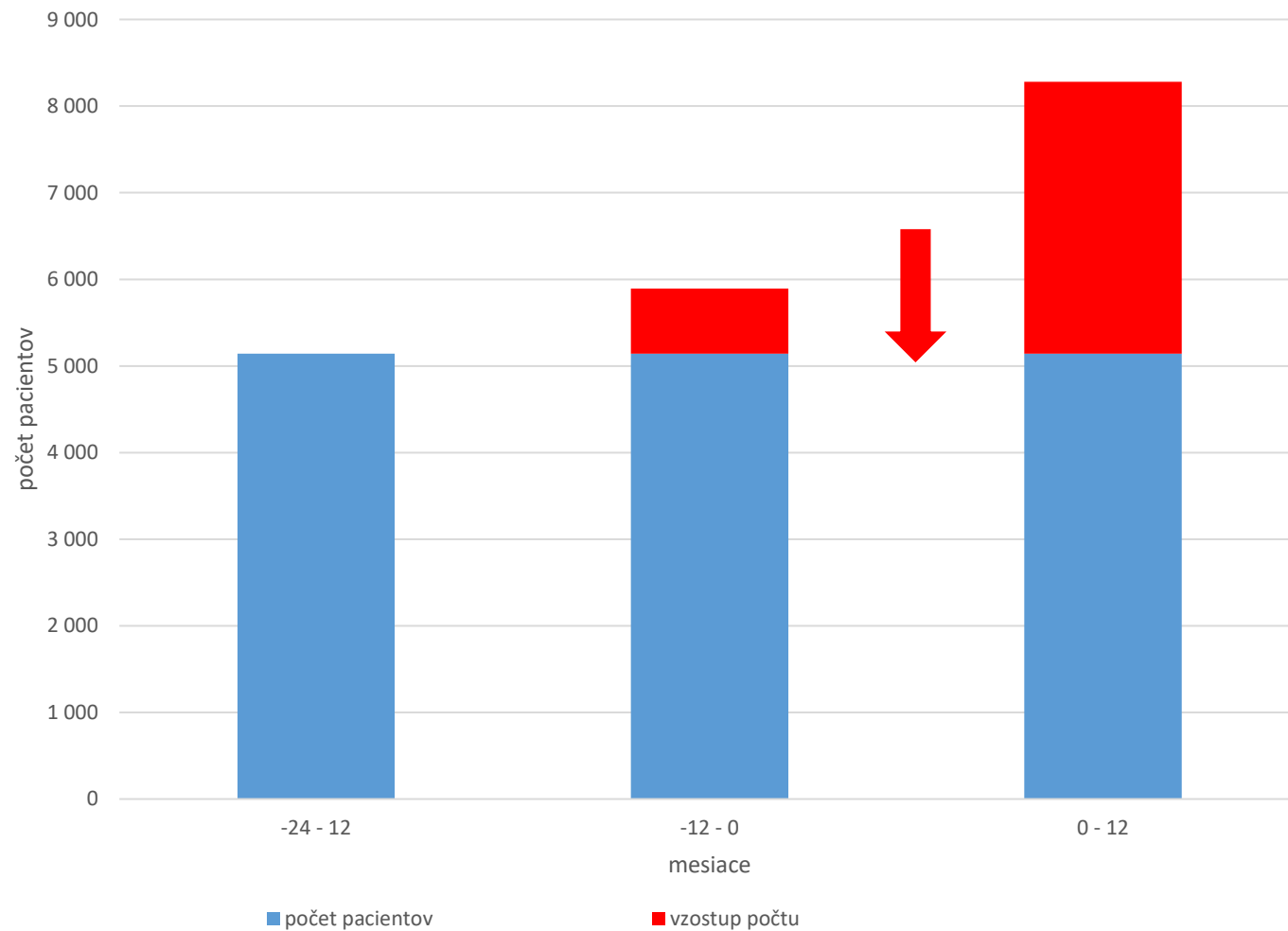
- antihypertenzíva
- hormóny (estrogény, kontraceptíva)
- psychotropiká
- iné (gabapentín)

❖ Dekongescencia (medikamentózna rinitída)

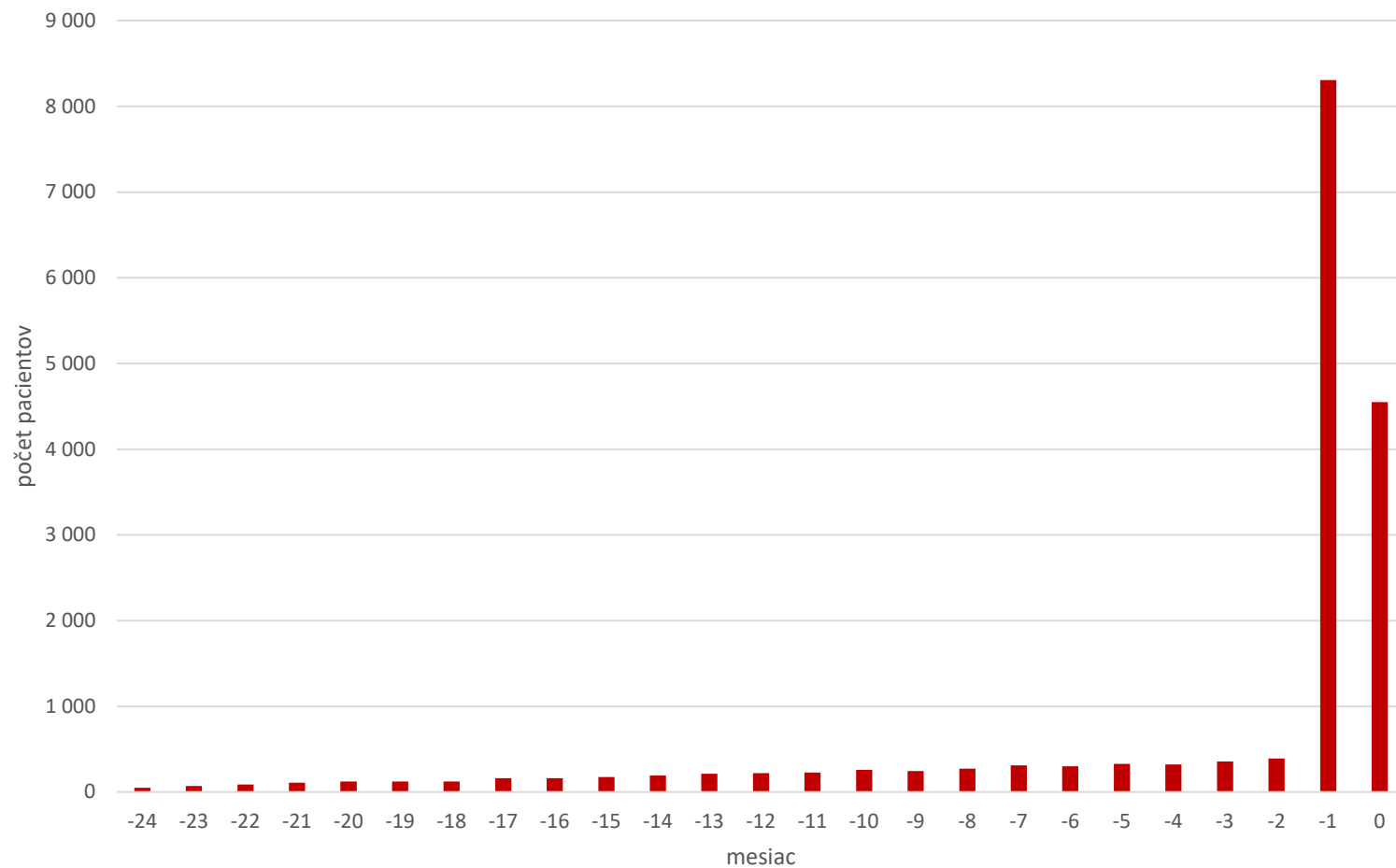
- sympatomimetiká
- imidazolíny

(Varghese, M. a spol., 2010)

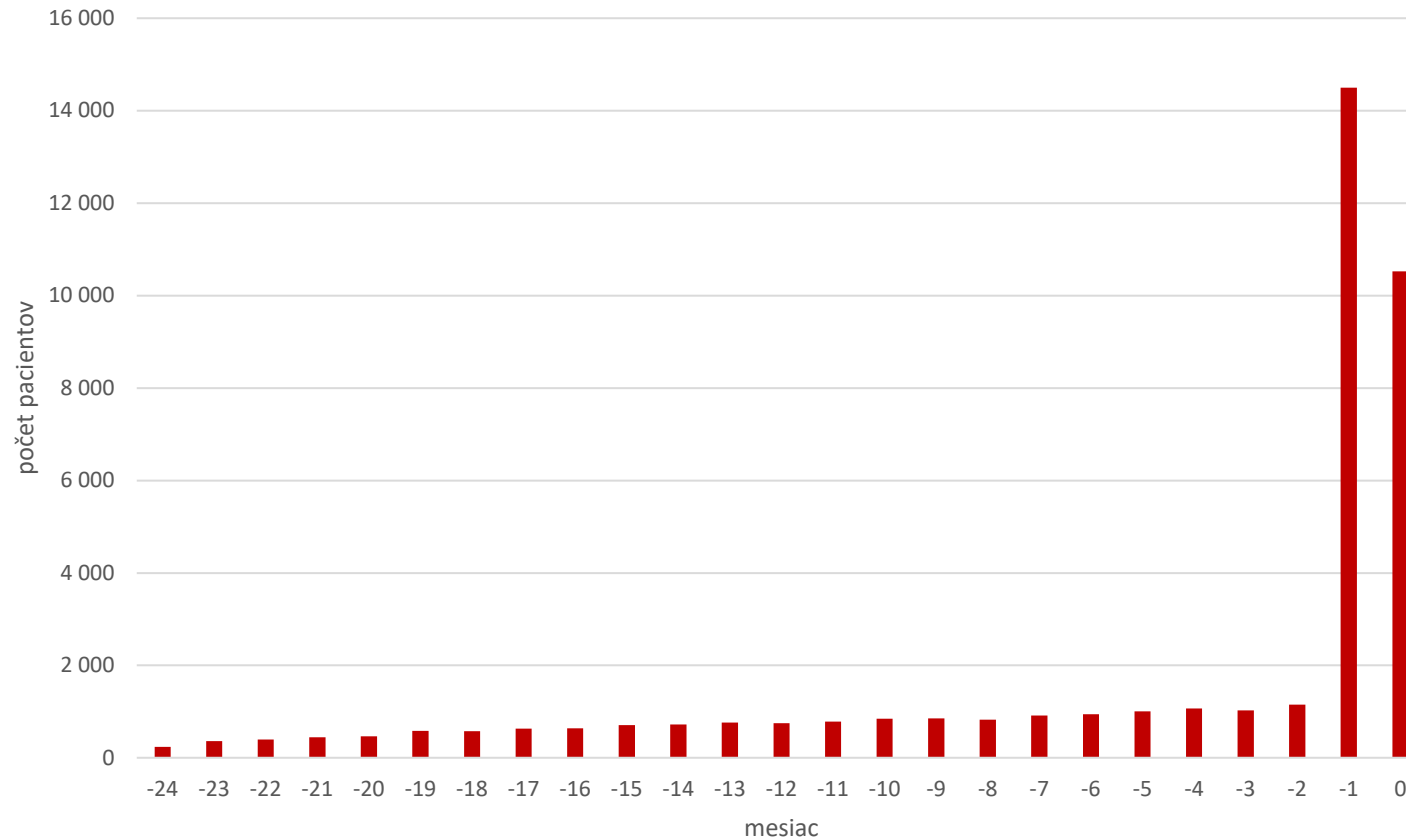
Časový vzťah vybraných chorôb svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva k času prvej diagnózy alergickej nádchy

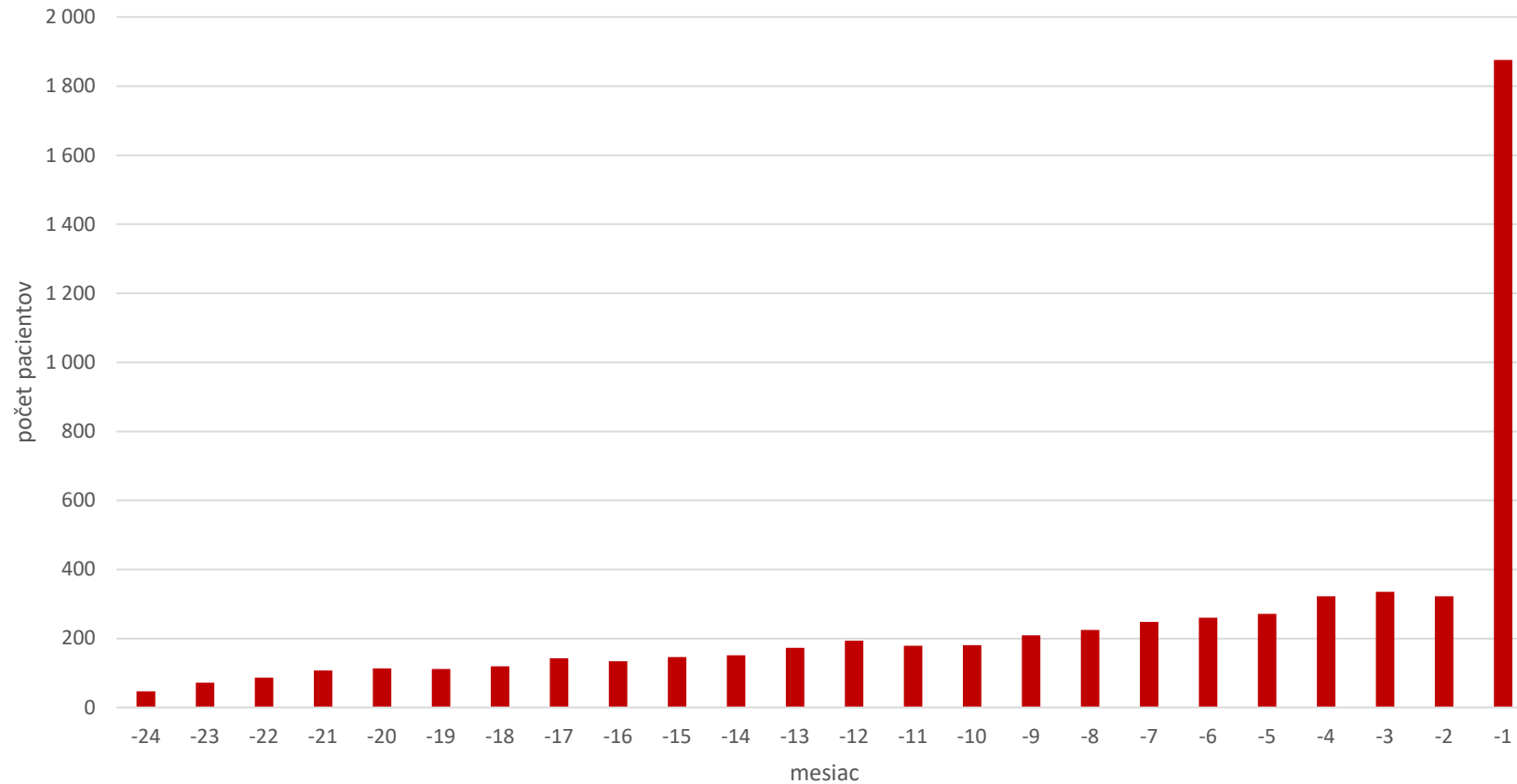
Počet pacientov, ktorí mali predpísaný NIMESULID v jednotlivých mesiacoch (24 mesiacov) pred prvou diagnózou alergickej nádchy

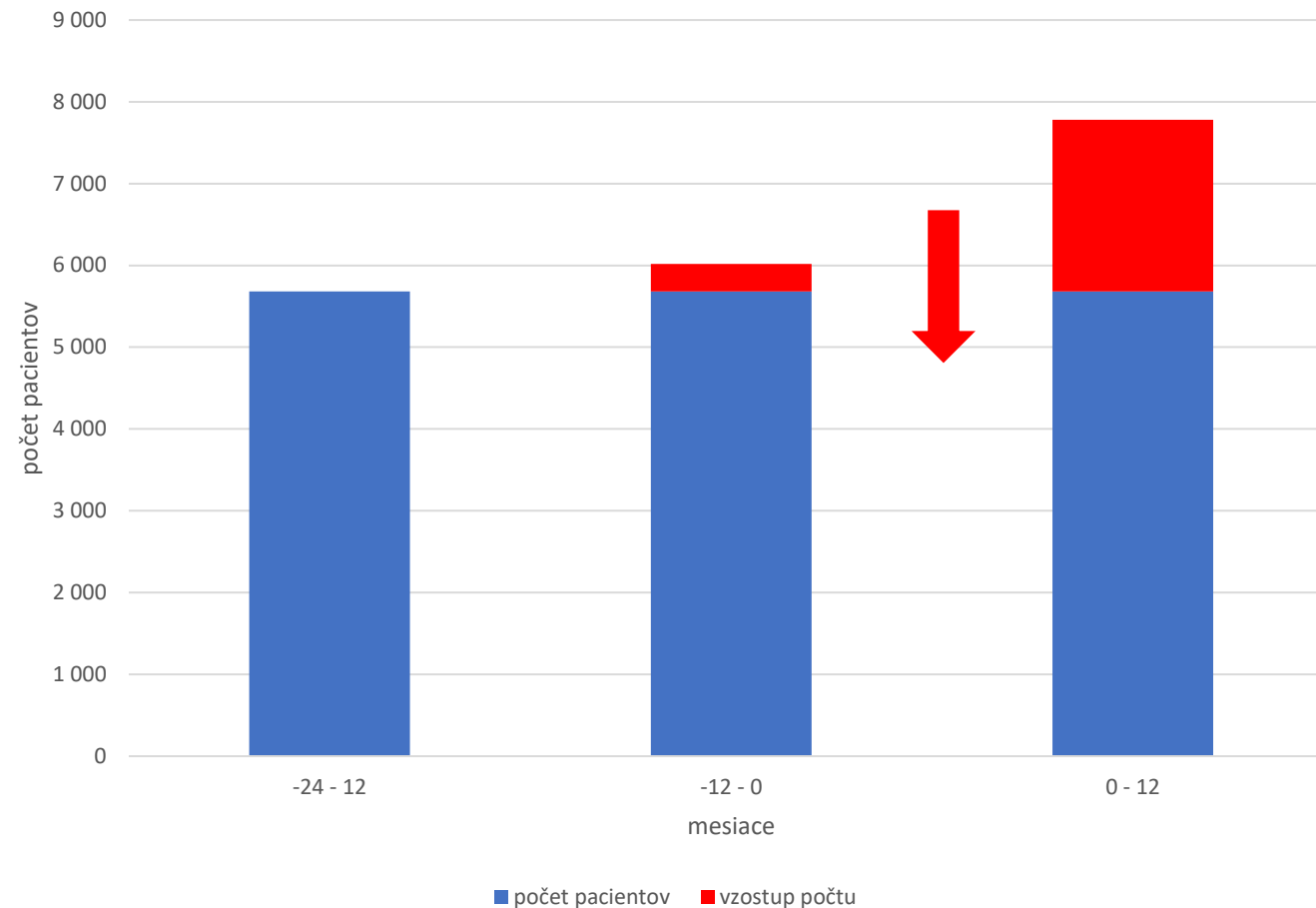
Počet pacientov, ktorí mali predpísaný METAMIZOL v jednotlivých mesiacoch (24 mesiacov) pred prvou diagnózou alergickej nádchy

Počet pacientov, ktorí mali predpísaný GABAPENTÍN v jednotlivých mesiacoch (24 mesiacov) pred prvou diagnózou alergickej nádchy

Časový vzťah diagnózy depresie a úzkosti k času prvej diagnózy alergickej nádchy

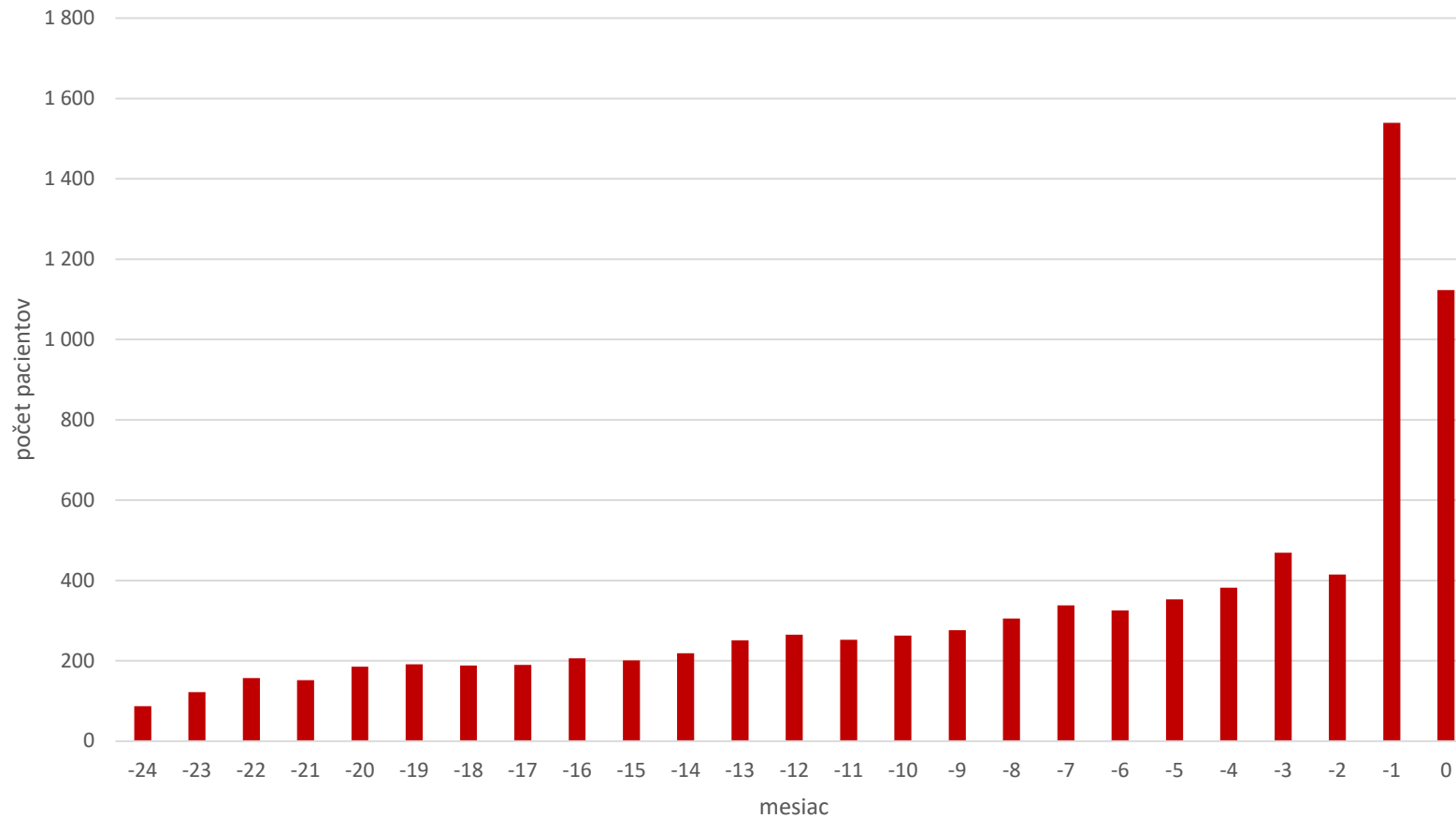

Príznaky nádchy pri antidepresívach

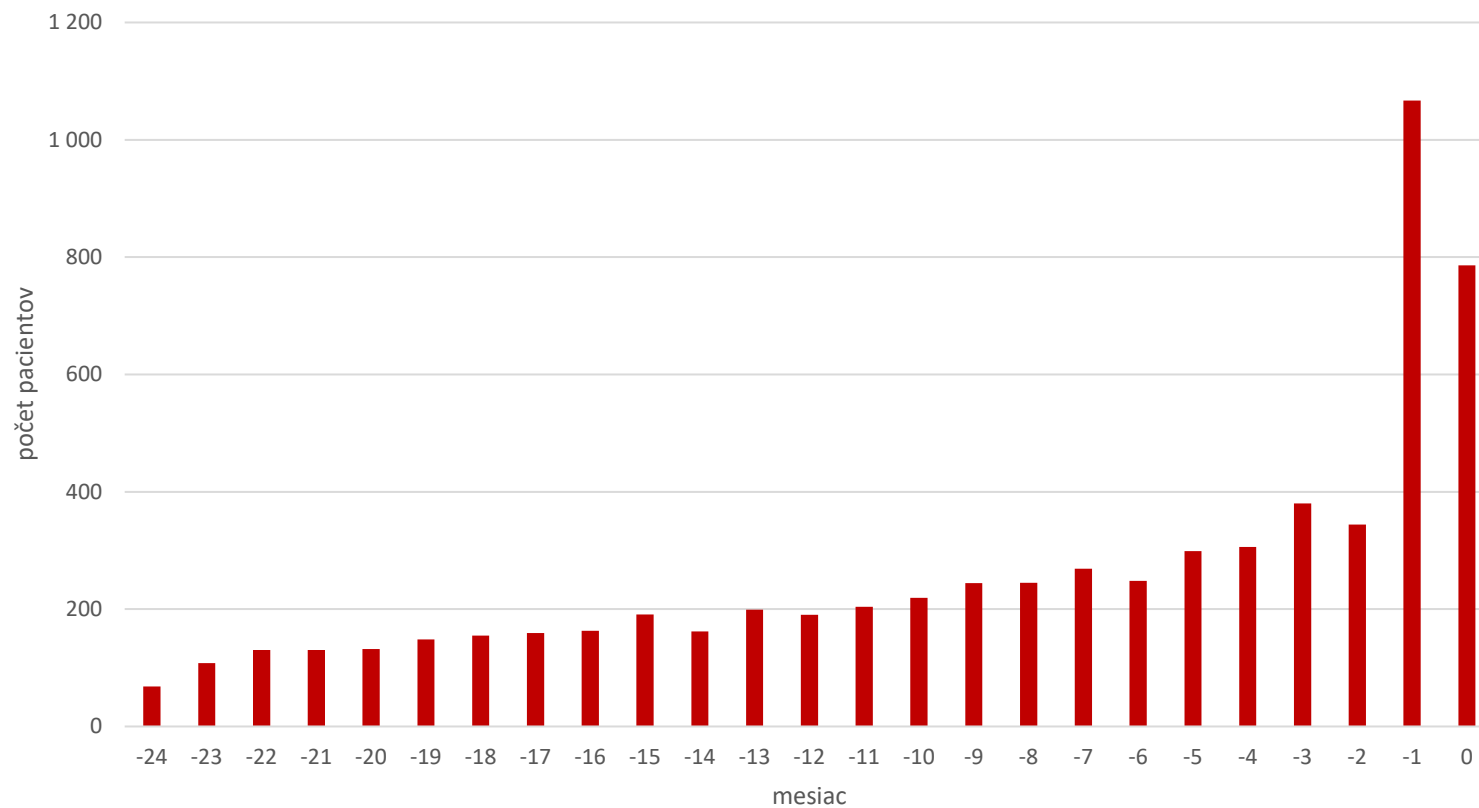
Citalopram a sertalín

- pocit sťahovania v hrdle
- pocit stekania v hrdle
- opuchnutý a upchatý nos

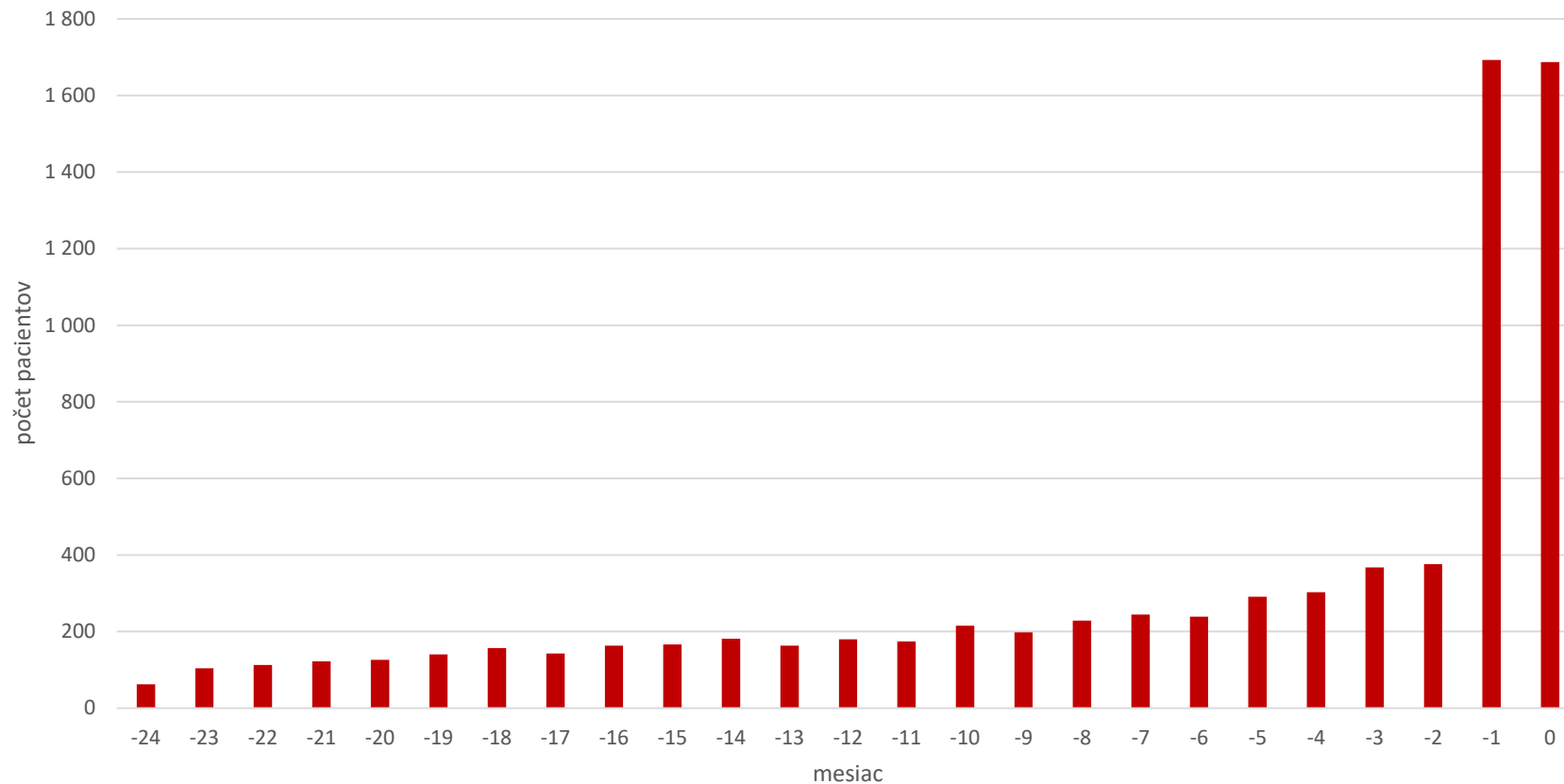
Počet pacientov, ktorí mali predpísaný CITALOPRAM v jednotlivých mesiacoch (24 mesiacov) pred prvou diagnózou alergickej nádchy

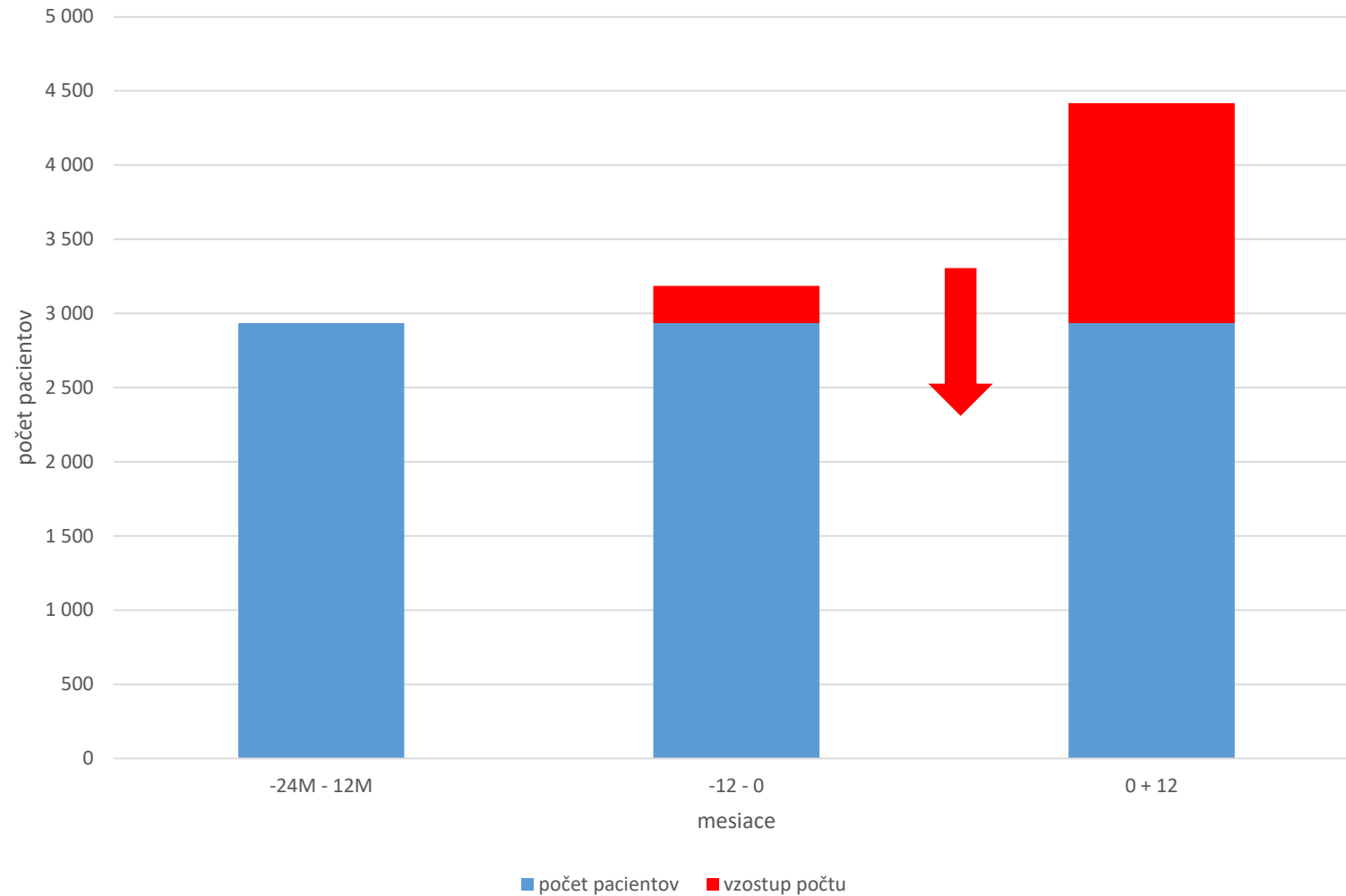
Počet pacientov, ktorí mali predpísaný SERTALÍN v jednotlivých mesiacoch (24 mesiacov) pred prvou diagnózou alergickej nádchy

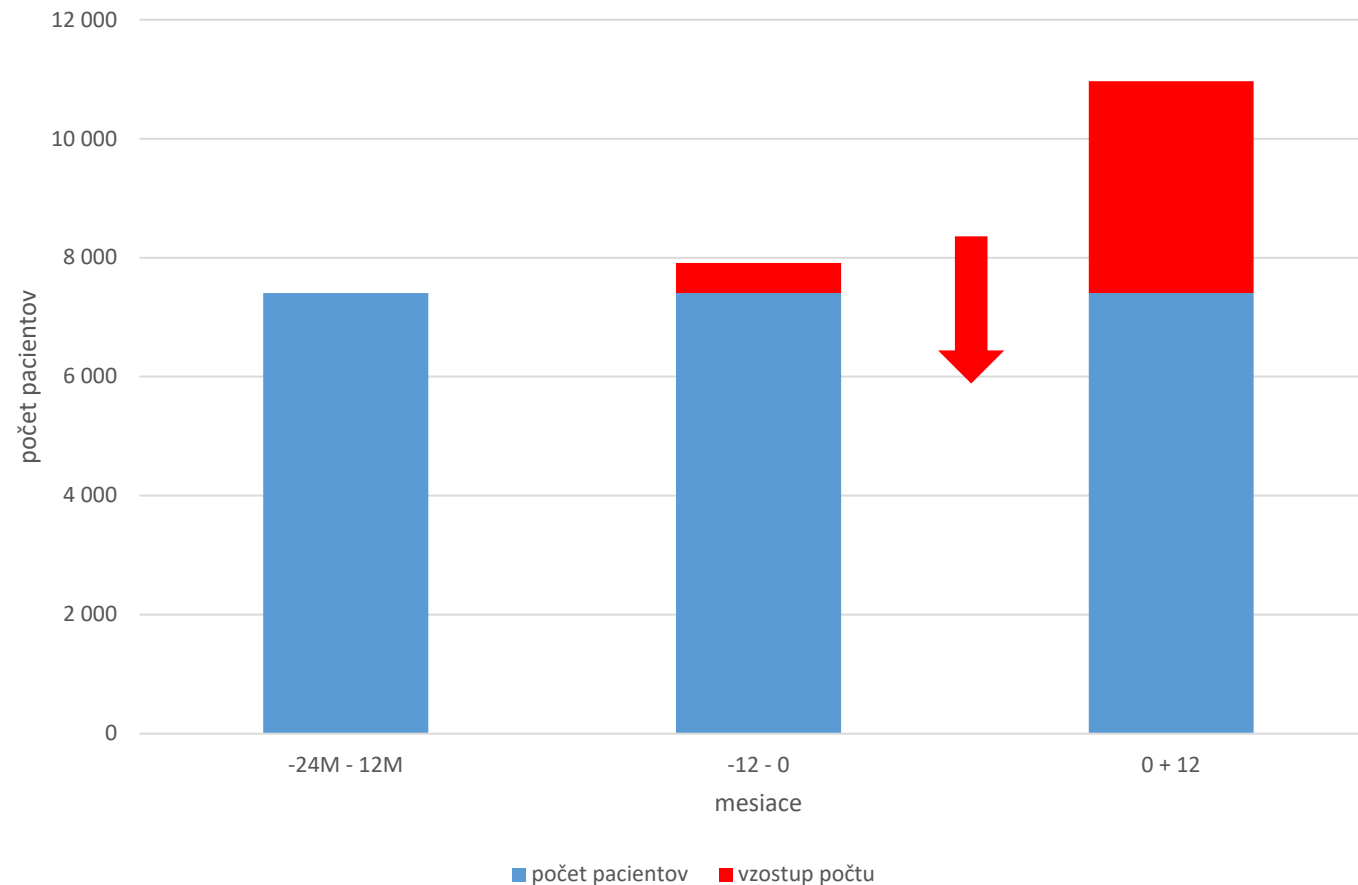
Počet pacientov, ktorí mali predpísaný PREGABALÍN v jednotlivých mesiacoch (24 mesiacov) pred prvou diagnózou alergickej nádchy

Časový vzťah diagnózy GASTROEZOFÁGOVEJ REFLUXNEJ CHOROBY k času prvej diagnózy alergickej nádchy

Časový vzťah diagnózy gastritídy a duodenitídy k času prvej diagnózy alergickej nádchy

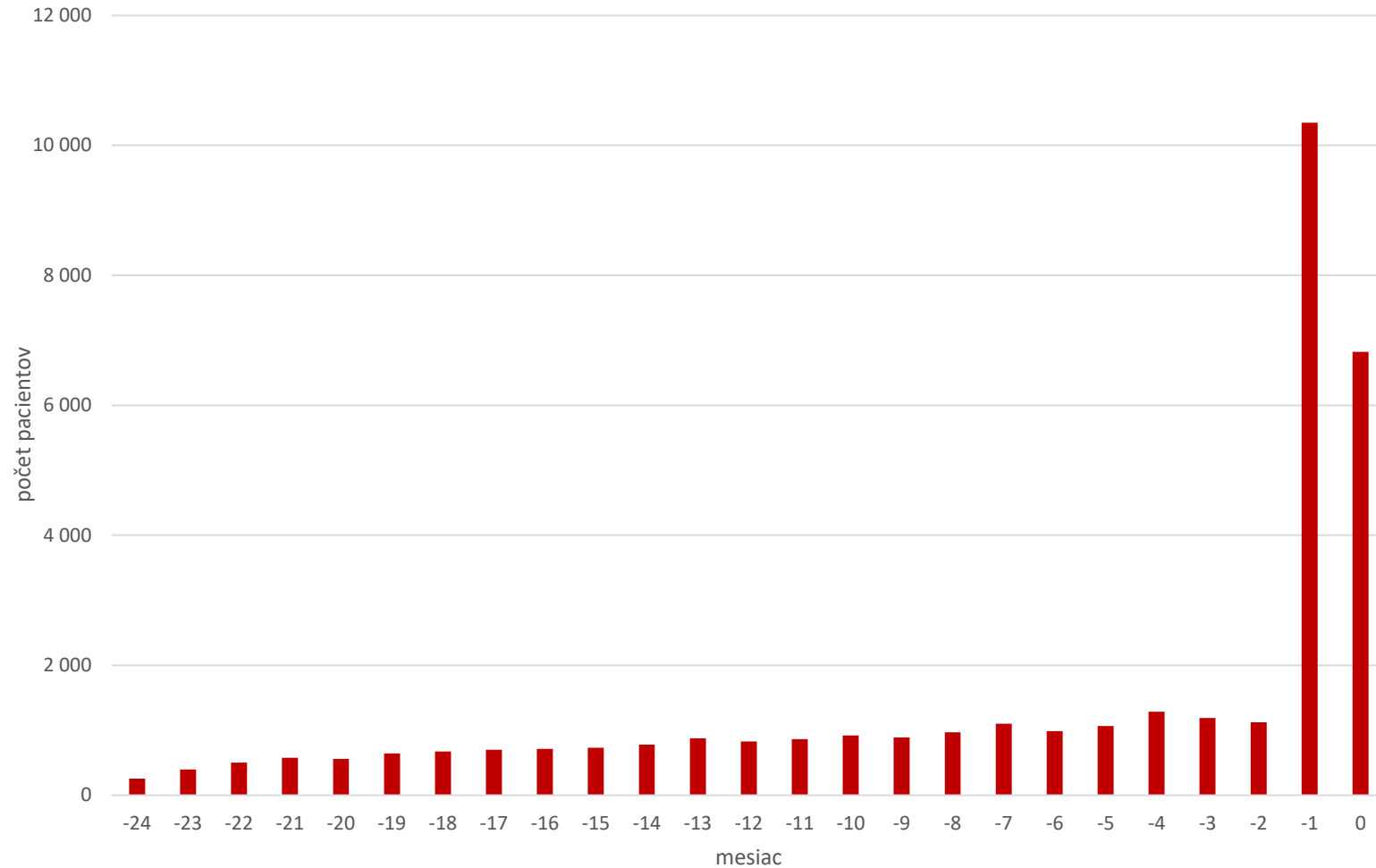
Asociácia alergickej nádchy s chorobami zažívacieho traktu v roku 2017

Choroba	% v populácii	% pri alergickej nádche
Ezofagitída	0,12	0,12
GERD	2,45	3,83
Iné choroby pažeráka, žalúdka a dvanástnika	3,20	3,64
Gastritída	7,35	9,89
Dyspepsia	16,01	19,21
GE choroby a PPI	23,32	28,18

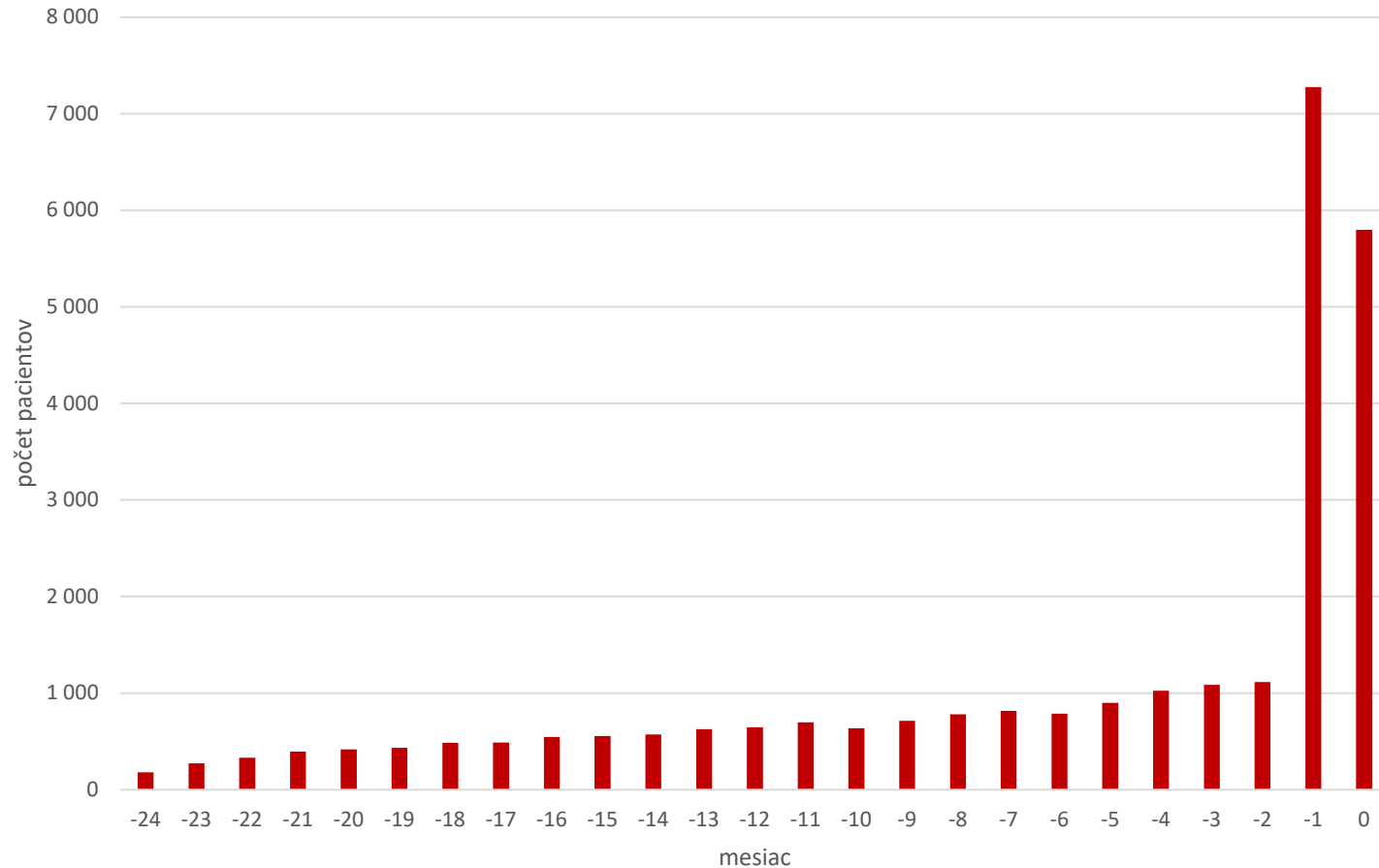
Príznaky laryngofaryngového refluxu

- zachrípnutie
- zahlienené hrdlo
- pocit zatekania v hrdle
- sťažené prehĺtanie (?)
- kašeľ po jedle a po zalahnutí
- problémy s dýchaním, dýchavica (?)
- obťažujúci kašeľ (?)
- pocit hrče v krku
- pálenie žáhy, zlé trávenie, bolesti na hrudi

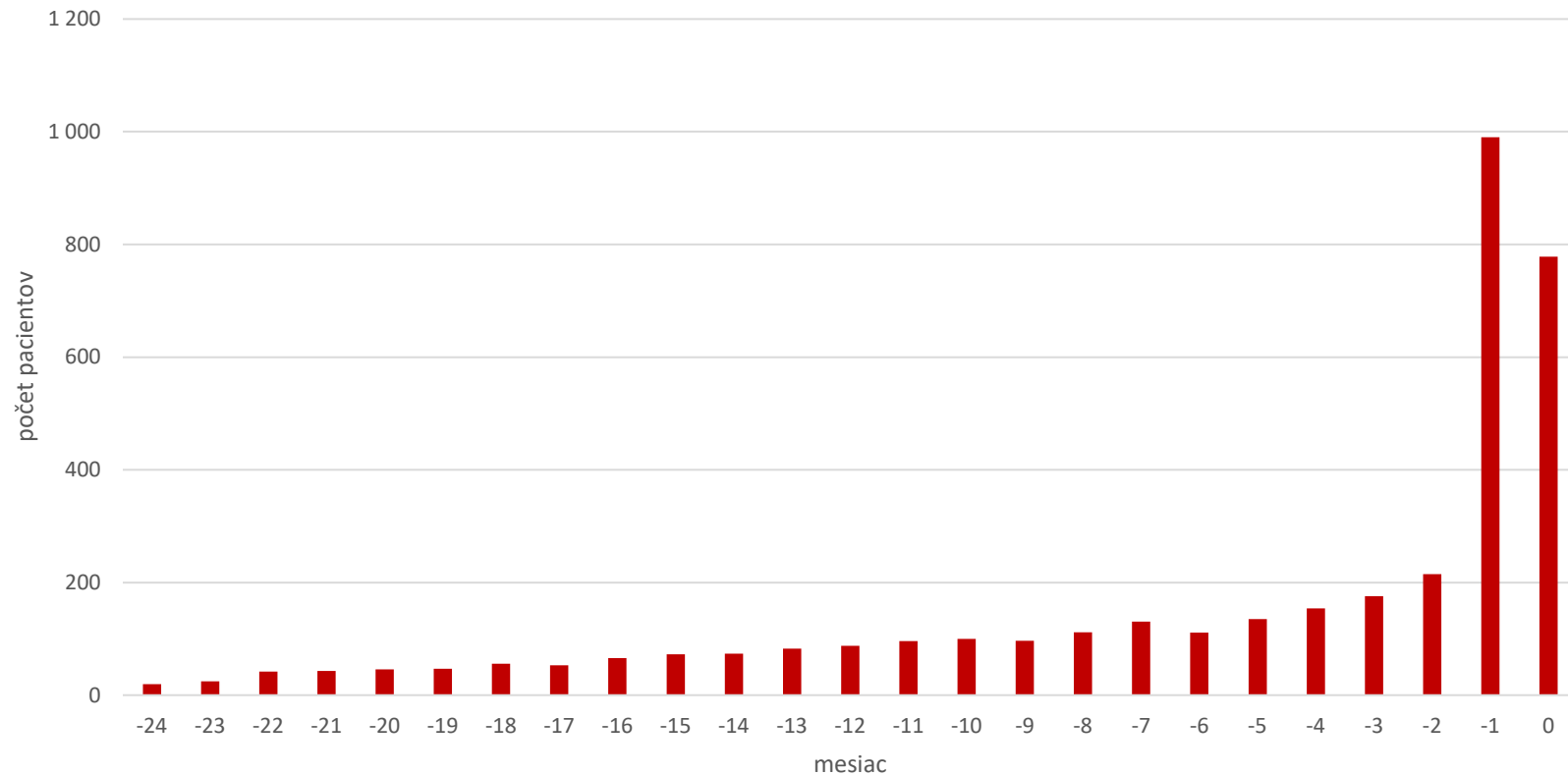
Počet pacientov, ktorí mali predpísaný OMEPRAZOL v jednotlivých mesiacoch (24 mesiacov) pred prvou diagnózou alergickej nádchy

Počet pacientov, ktorí mali predpísaný PANTOPRAZOL v jednotlivých mesiacoch (24 mesiacov) pred prvou diagnózou alergickej nádchy

Počet pacientov, ktorí mali predpísaný EZOMEPRAZOL v jednotlivých mesiacoch (24 mesiacov) pred prvou diagnózou alergickej nádchy

Asociácia alergických chorôb v detstve a podaním antibiotík a PPI v prvom polroku života

Choroba	Neliečení	ATB	PPI
Počet	611 370	131 708	13 687
Astma	12,6 %	12,9 %	18,8 %
Alergická nádcha	19,5 %	39,6 %	37,5 %
Atopická dermatitída	13,7 %	16,4 %	15,8 %
Alergická konjunktivitída	3,0 %	3,8 %	3,2 %
Urtikária	8,8 %	10,0 %	10,2 %

(Mitre, E. a spol., 2018)

Závery

- ❑ Nealergická nádcha, chronická rinosinusitída a polypy sú poddiagnostikované
 - naši pacienti majú málo ORL vyšetrení
 - používa sa veľa ATB

- ❑ Na lieky ako príčinu ťažkostí myslieť pri každom podozrení na alergiu v horných dýchacích cestách, predovšetkým keď je:
 - bolesť
 - depresia, úzkosť

(Lieky proti depresii a úzkosti sú asociované s diagnózou alergickej nádchy v krátkom čase po prvom podaní, ale aj pri dlhodobej liečbe)

- ❑ Vždy myslieť na GERD/LFR

Ďakujem za pozornosť

MUDr. Stanislav Janota PhD.